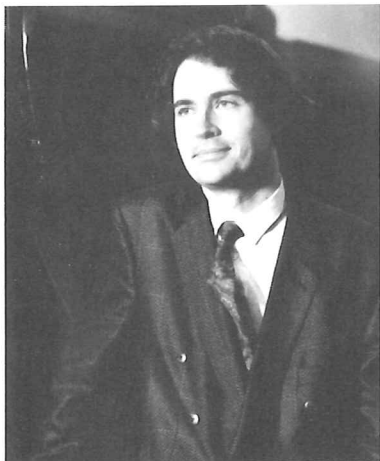

Opera is het meervoud van opus

In Vlaanderen wordt de sociale en intellectuele uitstraling van opera nog steeds schromelijk onderschat, aldus de nieuwe intendant van de Vlaamse Opera, Marc Clément. Een gesprek over de herstructurering van de Vlaamse Opera, de subsidies die ontoereikend blijven, de noodzakelijke vernieuwing van de operagebouwen, het co-produceren, het zoeken naar jong talent, Puccini en over datgene waar het eigenlijk allemaal om draait : opera als een brug tussen heden en verleden, tussen traditie en vernieuwing

"Mijn belangstelling is steeds uitgegaan zowel naar muziek als naar theater. Aangezien ik nooit tussen beiden heb kunnen kiezen, moest ik wel bij de opera terecht komen. Aan de universiteit wilde ik zowel theaterwetenschap als muziekwetenschap studeren. Die combinatie kon niet in België, wel in Duitsland. Ik ben dan in Keulen gaan studeren.

In mijn studententijd heb ik verschillende regie- assistenties gedaan, onder meer bij de Nederlandse Operastichting. Ik werkte voor Götz Friedrich, die nu intendant is van de Berlijnse Opera, en voor Joachim Herz. Dat waren twee leerlingen van Walter Felsenstein, de grote operavernieuwer van na de tweede wereldoorlog, die aan de *Komische Oper* in Oost-Berlijn werkte en daar *realistisches Musiktheater* bracht. Felsenstein hechtte een zeer groot belang aan de dramaturgie, en daar hij in de DDR werkte, is het logisch dat hij en zijn leerlingen een zeer sociaal-kritische benadering voorstonden. Wat Stanislavski voor het theater was, is Felsenstein voor de opera geweest. Hij streefde naar een zo geloofwaardig mogelijke identificatie van de vertolker met het personage. Al roept zijn theorie heel wat vraagtekens op, toch vertoont het werk van de regisseurs als bijvoorbeeld Harry Kupfer er nog de sporen van. Zijn denkwereld heeft via Götz Friedrich een blijvende stempel op mij gedrukt.

Toen ik achttien was, heb ik in Bayreuth de enceneringen van Wieland Wagner gezien, die in hun abstracte, picturale esthetiek de absolute tegenpool waren van Felsenstein. Toch was ik ook hierdoor gefascineerd. Ik heb in mijn studieperiode een zeer rijke theatertijd meegemaakt."

Maar een studietijd loopt af, en toen moest u weer naar België terugkomen.

"Toen ik in 1977 terugkeerde was de confrontatie met het theater in België nogal hard. Op operagebied stonden zowel Antwerpen als Gent nergens. In Brussel was Maurice Huisman, die in de jaren zestig uitstekend werk had gedaan in de Munt, op zijn retour. Van verschillende kanten probeerde men aan die situatie iets te doen. Met de v.z.w. Open Theater, een initiatief van Carlos Tindemans, haalden we toen Steven Berkhoff met zijn Hamlet naar België. Bij de oprichting van de Opera voor Vlaanderen werd ik door Alfons Van Impe, de nieuwe intendant, aangezocht als dramaturg, binnen de Belgische context een primeur. De Opera voor Vlaanderen leek even een kentering in te leiden, maar de constructie bleek uiteindelijk onmogelijk. Nadien ben ik door minister Dewael gevraagd om toe te treden tot een soort raad der wijzen, die zou adviseren over de toekomst van de op dat ogenblik reeds artistiek en financieel zietogende Opera voor Vlaanderen.

Ik heb zeer gedetailleerde plannen uitgewerkt voor de nieuwe operastruktur die door de eerste intendant Gerard Mortier vrij trouw zijn gevolgd. Na zijn vertrek ben ik intendant geworden.

Bij de oprichting van de Vlaamse Opera heeft minister Dewael een gedurfde politiek gevolgd. De opera was een intercommunale, d.w.z. een para-officiële instelling waarvan het personeel 'voor het leven' was benoemd. Bij de ontbinding ervan werden alle mensen ontslagen, en werden door de nieuwe opera aanwervingen verricht op kwalitatieve basis. Een beperkte groep van de oude werknemers werkt nu samen met een aantal nieuwe mensen."

Wat is de status van de huidige werknemers ?

"Wij zijn nu een v.z.w., en iedereen heeft een bediendencontract van beperkte duur. De werkgelegenheid is dus niet meer gegarandeerd, maar ik zie niet hoe het in de artistieke sector anders kan. Wij hebben ook geen vast solistenensemble meer, wij engageren mensen alleen voor bepaalde rollen. Dat alles kan een grotere kwaliteit garanderen. De moedige maatregel van Dewael heeft ook negatieve gevolgen, want in ons zeer beperkt budget zit er nog een zware post aan sociaal passief, zoals dat heet. De Vlaamse regering is bereid gevonden om nog zoveel geld